

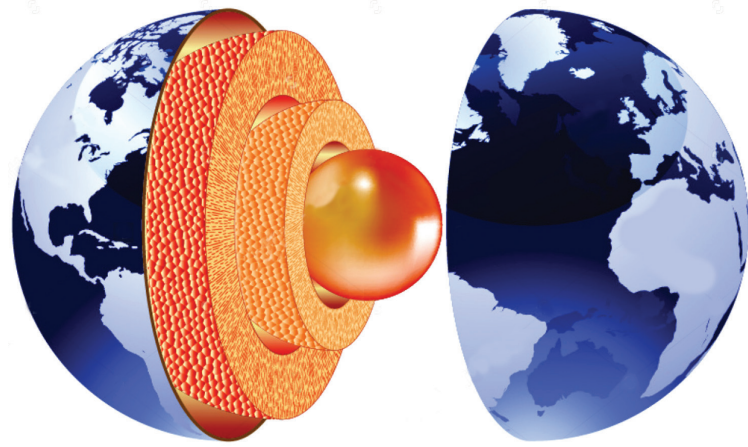
რას მაღავს მიწა?

გაინტერესებხარ, რა იმალება მიწაში ან რისგან შედგება იგი? ნაიკითხე ტექსტი და შენ გაერწონები საინტერესო ინფორმაციას ამ საკითხთან დაკავშირებით.

რას მაღავს მიწა? ამის გასაგებად მეცნიერები დედამიწის **მყარ** გარსს ანუ ქერქს სწავლობენ. დედამიწის ქერქი რამდენიმე **ფენისგან** შედგება. ზედა ფენა ნიადაგია. იგი შედარებით ფხვიერია. ამას ხელს უწყობს უამრავი პატარა ცხოველის, მცენარისა თუ მწერის ნარჩენი. ნიადაგი შეიცავს მცენარის ზრდისთვის საჭირო რაოდენობის წყალსა და საკვებ ნივთიერებებს.

დედამიწის ქერქის უფრო ქვედა ფენას ნიალი ჰქვია. იგი უამრავ სასარგებლო ნიალისეულს ინახავს. მათ შორისაა მინერალები: მარილი, გოგირდი, კვარცი, გრაფიტი და სხვ. ადამიანი დედამიწის ნიალიდან იღებს და ამუშავებს მინერალებს. შემდეგ მათ სხვადასხვა დანიშნულებით იყენებს. ზოგ მათგანს ჩვენ ძვირფასი თვლების სახით ვიცნობთ. ასეთებია, მაგალითად: ძონი, ალმასი, ლალი, ფირუზი და სხვ. ამგვარი თვლები, გარდა იმისა, რომ ძალიან ლამაზია, საკმაოდ ძვირიც ღირს.

მიწის სიღრმიდან ადამიანი იღებს ძვირფას ლითონებსაც: ოქროს, ვერცხლს, პლატინას... ასევე მოიპოვებს საწვავს: ნავთობს, ბუნებრივ აირს, ქვანახშირს, ტორფსა და სხვა. ნავთობსა და აირს მიწის სიღრმეში დაგროვილი ზღვის ცხოველების **ნარჩენები** ქმნის. ქვანახშირი ჭაობის

მცენარეების გაქვავებით არის მიღებული. ამ პროცესებს მილიონობით წელი დასჭირდა და დღესაც გრძელდება.

ადამიანები მიწაში არსებულ ნამარხებსაც ეძებენ და იკვლევენ. ნამარხები უძველესი და გადაშენებული მცენარეებისა და ცხოველების ნაშთებია. მათ შესწავლას დიდი მნიშვნელობა აქვს ჩვენთვის. ასე ვიგებთ, როგორ იცვლებოდა სიცოცხლე დედამიწაზე. რომელი მცენარეები ხარობდა და რომელი ცხოველები ბინადრობდნენ ამა თუ იმ ადგილას. სად იყო უდაბნო, სად – ზღვა და სხვ. დედამიწის ქერქი ხშირად ნამარხებთან ერთად უძველესი ცხოველების **ნაკვალევსაც** ინახავს. თუ მოისურვებ, მისი ნახვა შენც შეგიძლია იმერეთში, კერძოდ, სათაფლიის ნაკრძალში.

დედამიწის ქერქი ზოგჯერ ნასახლარებსა და ძველ ნივთებსაც ინახავს. მიწის ქვეშ დამალულ სიძველეებს არქეოლოგები ეძებენ. ისინი მიწაში პოულობენ სამარხებს, სახლების ნანგრევებს, საოჯახო ნივთებს, საომარ იარაღს... შემდეგ ამ ყველაფრის შესწავლით ადგენენ, თუ ვინ, როდის და როგორ ცხოვრობდა იმ ადგილებში.

აი, ამდენ სასარგებლო ინფორმაციას ინახავს მიწა.

რა გაიგე ახალი ამ ტექსტიდან?

▶▶▶ ტექსტის გაგება

ყოველ შეკითხვას შეურჩიე თითო სწორი პასუხი.

1 ნიადაგი ჰქვია დედამიწის ქერქის იმ ფენას:

- ა) რომელიც მდიდარია სასარგებლო წიაღისეულით.
- ბ) სადაც იზრდება და მრავლდება მცენარე.
- გ) სადაც მოიპოვება ძვირფასი ლითონები.

2 რომელია საწვავი წიაღისეული?

- ა) ალმასი და კვარცი.
- ბ) მარილი და გრაფიტი.
- გ) ნავთობი და ქვანახშირი.

3 ძვირფას ლითონებს მიეკუთვნება:

- ა) მარილი და ალმასი.
- ბ) ოქრო და ვერცხლი.
- გ) ტორფი და ქვანახშირი.

4 იმის გასაგებად, როგორ იცვლებოდა სიცოცხლე დედამიწაზე:

- ა) ადამიანი მოიპოვებს წიაღისეულს.
- ბ) არქეოლოგი ეძებს ძველ ნივთებს.
- გ) მეცნიერი იკვლევს ნამარხებს.

5 რომელი წინადადება შეესაბამება ტექსტს?

- ა) მიწა ინახავს ინფორმაციას უძველესი ადამიანის ცხოვრების შესახებ.
- ბ) ყველა წიაღისეული ჭაობის მცენარეთა გაქვავებული ნარჩენია.
- გ) დედამიწის ქერქში შეუძლებელია ძველი ნასახლარების აღმოჩენა.

▶▶▶ ლექსიკა

1 გაარკვიე საზგასმული სიტყვების მნიშვნელობები.

- მეცნიერები დედამიწის **მყარ** გარსს იკვლევენ.
 - მკვრივ.
 - რბილ.
 - ფხვიერ.
- ქანები უძველესი ცხოველების **ნაკვალევს** ინახავს.
 - ნაფეხურებს.
 - ნანილებს.
 - ნარჩენებს.

2 რომელი სიტყვაა განმარტებული?

მიწის სიღრმეში დარჩენილი უძველესი მცენარის ან ცხოველის ნაშთი, არის:

- მინერალი.
- ნამარხი.
- წიალი.

3 დააკავშირე საზებთ მსგავსი მნიშვნელობის სიტყვები (სინონიმები)?

1. სამარხი	ნაშთი
2. ფენა	საფლავი
3. ნარჩენი	შრე

▶▶▶ ბრამატიკა

1 დაწერე ერთი სიტყვით.

ნიმუში: ის, რაც ოჯახისთვის არის განკუთვნილი, არის საოჯახო.

- ის, რასაც სარგებლობა მოაქვს, არის
- ის, რაც ინტერესს იწვევს, არის

2 დაწერე ნიმუშის მიხედვით.

ნიმუში: ადგილი, სადაც ადრე სოფელი იყო, არის ნასოფლარი.

- ადგილი, სადაც ადრე ქალაქი იყო, არის
- ადგილი, სადაც ადრე სახლი იყო, არის

გრამატიკა

3 იპოვე შეცდომები და აღნიშნე X-ით.

ხშირათ.

ხშირად.

1. ძველ ნივთების.

ძველი ნივთების.

2. სხვადასხვა.

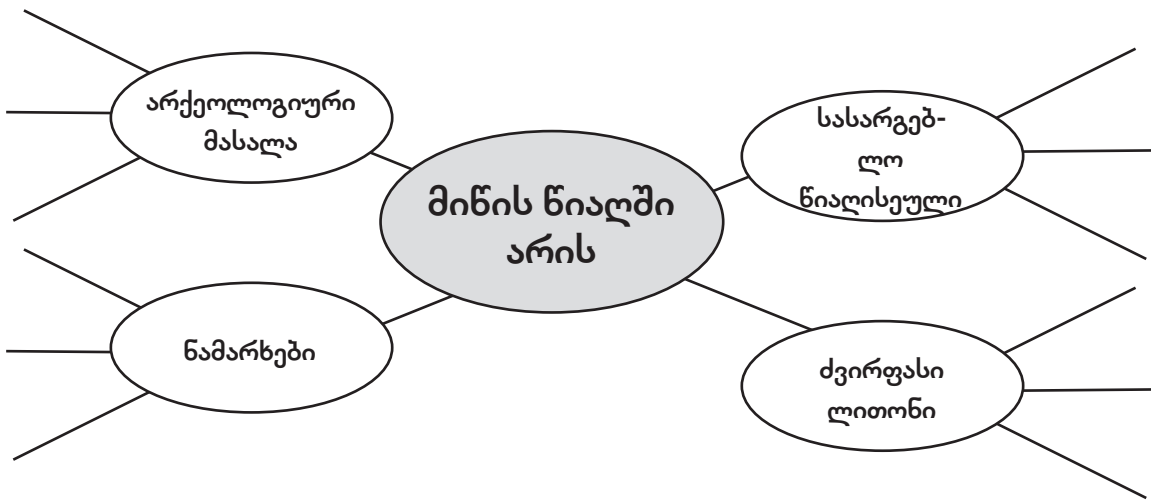
სხვა და სხვა.

3. იღებენ წიალიდან.

იღებენ წიალისგან.

წერა

1 ტექსტის მიხედვით შეავსე სქემა. ამოიწერე ტექსტიდან საჭირო ინფორმაცია.

1 წამოიდგინე, რომ დედამიწის ქერქის კვლევის საშუალება მოგეცა. დაწერე, რისი გამოკვლევა იქნებოდა შენთვის უფრო საინტერესო და რატომ.
